

DÖNTÉS ÉS HIVATÁS

BEVEZETÉSÜL

Gyakran hivatás-válságról, elköteleződés-hiányról beszélünk. Nem a hivatás van válságban, hanem az ember, aki egy kicsit „magan kívül van”. Mintha nem lennénk felelősek, nem tehetnénk semmit – tehát felmentésünk van minden alól. Nem szeretném fokozni ezt a negatív képet. A hivatás nagyon konkrét, személyes meggyőződés: ez teszi boldoggá életemet, ezt szeretném tenni mások boldogságáért. Az evangéliumok egyszerű világosságánál kezdem – ki mással, mint Jézussal – majd pedig mindennek a magunk életéhez jutva néhány lélektani és élet-megfontolással zárva.

A hivatás egy személyes belső *felismerés*, amely mindig *meghívás* és nem kényszer. Erre többször is visszatérünk, hiszen *folytonos elköteleződésben* lesz valósággá. Út ez, ahogyan az első keresztények felismerték életük lényegét: meghívás, hogy Krisztus útját járják. Isten nem foglalkozásokat részesít előnyben. Még pályákat sem. Jézus Krisztus követése a döntő meghívás. A hivatás felismerése azt jelenti, hogy megértettem azt a pályát, amelyen legszemélyesebb vallomásomat tehetem Isten felé. Egy idős apáca életvallomása jut eszembe: „Teljesen mindegy, hol halunk meg: útszélen, árokparton, vagy selyempárnák között... Egy a fontos, hogy hűségesnek találtassunk!”¹ A hűség: az élet minden mozzanatának és minden képességünknek *integrálása* annak felismerésnek jegyében, aki számunkra a Minden. A döntés: folytonos személyes válasz. Ennek a válaszadásnak a logikáját, lépéseit szeretném bemutatni.

Hivatásról, különösen pedig egyházi hivatásról és az ezzel kapcsolatos döntésről csak az evangéliummal kapcsolatban tudok beszélni. Ugyanis minden megfoghatatlan általánosítás, ha nem személyhez kötődik. Egyetlen Személyhez. Ha ezt a Személyt kihagyjuk, akkor nincs az egésznek értelme: üres belelkesedés *valamiért*. Jézus ez a Személy, aki világosan beszél a döntésről: „*értem és az evangéliumért*”. A sorrend sorsdöntő jelentőségű. Éppúgy mint az alaphivatás dolgában: „tegyetek *tanítványommá*, ... kereszteljétek meg őket”. Az első mindig Ő: Őt hallgatni, befogadni, s általa mindazt, amit ez a kapcsolat hordoz: közösséget, feladatokat, nehézséget. Ha ez nem így történik, akiket *szolgálunk*, azokon előbb-utóbb uralkodni akarunk. Amit persze az emberek – joggal és egészséges érzéssel semmiféle vallásban nem tűrnek. Abszolutizáljuk, személyyé, sőt *Személlyé* léptetjük elő a tevékenykedésünket. Jaj annak, aki nem őt szolgálja!

J. Loew negyven esztendővel ezelőtt, VI. Pál pápának tartott lelkigyakorlatán mondta

---

1 ...*evilágból*... Dokumentumfilm. (rendező: Tölgyesi Ágnes, operatőr: Kurucz Sándor)

el a következő történetet: Brazília forrongó vidékén jártam. Vagy húsz pap gyűlt össze. Ezek az emberek két napon át valóban kerestek, sokféle probléma és kérdés kínozta őket, a saját jövőjük stb. A második nap végén (...) egy 38 év körüli papnak hirtelen mintegy megvilágosítása támadt, amely egész lényét elárasztotta. Egyszerre világosan meglátta élete magyarázatát, és ahogy abban a percben megszólalt, érezni lehetett, hogy mondanivalója tudatalattijának legmélyéből fakad. Ezt mondta: „Most veszem észre, hogy szabadon választottam ugyan a papi foglalkozást – és ezt a szó jó értelmében mondom, nemcsak azért, hogy egyek, igyak és megéljek –, de ebben a pillanatban fedezem föl: sohasem szántam el magam Jézus Krisztus követésére.”²

JÉZUS HIVATÁS-VÁLSÁGA?

Jó néhány ilyen alkalommal találkozunk az evangéliumi elbeszélésekben. Jézus valószínű emberi természetéről az Apostol summásan ennyit mond: *mindenben kísértést szenvedett, de bünt nem követett el* (Zsid 4,14–16). Egész életében – kezdve a gyermekkortól az utolsó pillanatig, hogy „ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről” – súlyos kihívásokkal szembesült. Nem csupán közvetlenül az „ellenfelek” részéről, hanem saját barátai „jó szándékú” óvásai miatt is. Itt most az egyik legközvetlenebb hivatás-próbára utalok: nyilvános fellépése kezdetén a hármasság megkísértés eseményére (*Mt 4,1–11 Mk 1,12; Lk 4,1–13*).

Jézus megkísértésével kapcsolatban gyakran elfelejtjük, hogy ez – mint mindannyiunk életében – egész személyiségét, küldetésének legmélyét próbálja aláásni. Még tovább mennék: meghazudtolni azt az örök tervet, amely a Mindenható elgondolásában él, s az ember ősi emlékezései – ha nagyon félszegen is – magukban hordoznak. Honnét az ősevangélium magabiztos kijelentése? Isten büntető ítélete után – Isten a kísértőnek mondta: *Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé. Ő széttiporja a fejedet, te pedig a sarkát veszed célba* (Ter 3,15). Az ember az Istenhez tartozását magában hordozza létezése első pillanatától: *Az Ūristen megalkotta az embert a föld porából és orrába lehelte az élet leheletét. Így lett az ember élőlényé* (Ter 2,7). Nem véletlen, hogy az ősi népek teremtés-vallomásaiban benne él – burkoltabban, vagy kifejezetten – a Teremtőtől kapott éltető lehelet élménye, mondhatnánk: emléke! Az ember legősibb hová-tartozás tudata (archetípusa – a pszichológia nyelvén) az Istenhez tartozás abszolút tapasztalata. A jézusi hármasság megkísértésben ezt az üzenetet akarja a kísértő megsemmisíteni. Éppen annak a beteljesülése pillanatában, hármasság támadást indít a Jézus – s benne mindannyiunk – alap-hivatásnak megdöntésére.

Akár a szoros értelemben vett egyházi, akár más hivatásról beszélünk, hajlamosak vagyunk „misztifikálni” a dolgokat. Magyarán olyan meg *nem megfogható*, meg nem nevezhető *sugallatra* gondolunk, amely ugyanakkor abszolút kötelező, sőt olyannyira kötelező – különösen egyházi hivatások értelmezésében –, hogy ha valaki nem enged

² J. Loew Elmélgedések Jézus Krisztusról. Lelkigyakorlat a Vatikánban. OMC Bécs, 1975. (A lelki-gyakorlat 1970-ben volt.)

ennek a *mennyei szózatnak*, akkor egy életen át boldogtalan lesz. A ködös, emberi valóságunktól elvonatkoztatott illetén parancsszavak egyrészt ritkán azonosíthatók, vagy szinte soha nem jelennek meg, másrészt pedig súlyos félreértéseket támasztanak. Alapja egy torzult Isten-kép, vagy legalábbis önfelfogás. Isten *meghívja* prófétáit, még akkor is, ha ez *kemény beszéd* formájában történik. A kapcsolatban születik, fejlődik, ismétlődik (!) mindannyiszor, amikor az illető teljesíti küldetését. Mindig lehet nemet mondani. Jusson eszünkbe a kenyérszaporítás utáni – végsőkéig kielezett – helyzet: *Jézus az élő kenyér!* Nem tágít abból, amit mondott. Így folytatja: *Ti is el akartok menni?* – kérdezi tőlük (vö. Jn 6,22 kk.). Nem más ez, mint egy döntő meghívás – mintegy az *utolsó szó jogán* – hiszen előtte odaadott életéről, kiontott véréről, elárulásáról beszél. S hogy mennyire a meghívás-hivatás (döntés) kérdéséről van szó, Péter válasza a lényegre érinti: *Uram, kihez menjünk? Tied az örök életet adó tanítás. Mi hittünk és tudjuk, te vagy az Isten szentje* (Jn 6, 68–69). Döntő vallomás mindkét fél számára. Jézust ezért ítélik halálra: ember létére Istennek tette magát (vö. Jn 10,33; Mk 14,61–64). Megdöbbenő Kaifás főpap ítélete utáni rövid mondat: (a főpap és a főtanács) mind *méltónak* ítélték a halálra (Mk 15,64). Péter és a többi apostol erről a hivatásról dönt: ez most már nem egy foglalkozás, hanem egy személy: Jézus Krisztus, az Isten Fia. Ez a személy (a hivatásuk) a *sorsuk*. Enélkül a személyes, létünk lényegét érintő azonosulás nélkül veszélyes bárkiből is döntést – egy egész életre (örökkévalóságra) szóló elhatározást kicsikarni. Az evangéliumi értelemben vett hivatás, majd pedig az azt követő döntés nem más, mint felismerés: ki vagyok én, s ki Ő, akiért ezt a teljes valóságomat odaadom.³

Amikor hivatásról, döntésről beszélünk az egyházban, ezt csak és kizárólag Jézussal kapcsolatban lehet jól értelmezni. Ennek az alapja maga az Istennel és az emberekkel való közösség, velük és értük vállalt hűség.⁴ Enélkül az élet bármely pillanatában bekövetkezhet, hogy minden értékét veszítetté, illuzórikussá válik, amiért pedig rengeteget dolgoztunk. Mivel nagyon messzire kerülnénk témánktól, csupán néhány pontban idézném fel Jézus pusztában való megkísértését, hogyan látom ebben a hivatás-döntés alapjait. O. da Spinetoli a hármass megkísértéséről írva teszi a következő megállapítást:

„Az első vágyak (az agresszivitás, a kisajátítási törekvés, az önzés) ébredésével minden ember életében megjelennek a kísértések, de az evangélisták e tekintetben nem merészkedtek arra, hogy Jézus lelkébe pillantsanak. Ők messiási kísértésekről, de azt is mondhatjuk, hivatásbeli próbatétekről beszélnek, amelyek azokra a nehézségekre és bizonytalanságokra utalnak, amelyekbe az üdvözítő életútja folyamán beleütközött. A hivatás és különösen a prófétai *elhivatottság* sosem olyan bizonyos, mint valamiféle szavatolt eredményt hozó matematikai művelet, hanem az isteni akaratnak lassú és fáradságos keresése, amely sosem mutatkozik világos és egyértelmű formákban, mert nem égből érkező villámként hoz világosságot, hanem az ember eseményeket mérlegelő,

3 Pétert – egyáltalán a *tizenkettőt* – Jézus többször rávezette önmaguk teljes emberségének felfogására: tudja meg, hogy „mi lakik bennük”, de ne záruljanak szegénységük tudatába.

4 Györgyiné Koncz Judit (2005): Pályaismeret, pályaaorientáció. Károli Egyetemi Kiadó, Budapest. 60. old.

(az imádságban) Istennel és az ő igéjével (mások vallási tapasztalatának közvetítésével) szembesülő erőfeszítéseinek eredménye.”⁵

Mi a kísértések lényege: egyedül (Isten és emberek nélkül) boldogulni. Mindenki más csak nekem szolgál, hódol. A hivatás nem beérkezés, hanem kiindulás. Nem az útban vagyok bizonyos, amit választottam, hanem *Akiért* választottam. *Tudom kinek hittem!* (2 Tim 1,12). Ő, aki meghívott őrzi meg a *rám bízott kincset*, ami nem más, mint Ő maga (vö. uo. 1,14).

Azt gondolom, ennél világosabban nem fogalmazhatnánk meg mindazokat a dilemmákat, amelyek a hivatás és döntés, különösen pedig az egyházi hivatások tekintetében felmerülnek. Két dolgot szeretnék mindjárt tisztázni: a döntés nagyon konkrét, világos és egyértelmű egy adott kérdésben. Éppen ezért, hogy ne kerteljünk, mindjárt körül is határolok mondanivalómat: nem „általában” lesz szó a „hivatásról, mint *olyanról*”... Kifejezetten az egyházi hivatásról beszélek. Másként fogalmazva: arról, hogy valaki életét egészen és fenntartás nélkül Jézus Krisztus által Istennek adja a Lélek vezetésével. Nem csupán a szolgálati papságról, nem a szerzetesi hivatásról van szó! Ha rögtön erre szorítkoznánk, könnyen belekeverednénk – leegyszerűsítés címén – abba a csapdába, amely könnyen felcseréli az eszközt a céllal. A hivatásokkal kapcsolatban sokszor félrevezető megkülönböztetéseket tettünk: Istent választod vagy megnősülsz/férjhez mégy?

HIVATÁS-DÖNTÉS LÉLEKTANI ALAPJAI

Egy adott hivatás felismerése, mellette való döntés a személyiség ún. *integrációs* tevékenységének gyümölcse.⁶ A személyiség az örökölt és – tudatosan, vagy kevésbé – szerzett tapasztalatok egybeérése. Fogantatásunktól a felnőtté válásig sok minden *történik* velünk. A felnőtt korba lépés éppen azt jelenti, hogy a *történésünk* során kialakult énünk birtokába jutunk: saját értékrenddel rendelkezünk, amelybe éppúgy beletartozik a múlt felfogása, mint jövőképünk.

Mielőtt az elköteleződésről beszélnének, nézzük, mit mond a lélektan erről a kérdésről. Tudva levő, hogy a jelen kor egyik nagy gondja, hogy a fiatalok nem mernek dönteni. Az életre elkötelező házasság helyett a jó hangzású *szinglizés* nyert teret. Mi az oka a sok pályamódosításnak? Nem csupán gazdasági kérdésekről van szó. A gyökerek az ember önazonosságának felfogásában keresendőek. Ha egy ember nem jut el (nem mer eljutni?) felnőtt korba érve sem önmaga valóságának felfogásához, vállalásához, akkor nehezen dönt bármilyen, életre szóló feladat mellett. A döntés bezártságot, veszélyeztetettséget és félelmet jelent számára: kényszerről beszél, holott az önként vállalt. Tringer László professzor egyik tanulmányában világosan feltárja a döntés (hivatásválasztás alapvető kérdését: a személy önfelfogását (identitását):

„Az ember önazonossága a szubjektum, a tudat tartozéka. Tudatunk azon sajátossá-

5 O. da Spinetoli: Máté evangéliuma. <http://mek.niif.hu/00100/00181/html/10quart.htm#Heading2> –

6 Kozma Gábor: Képzési-nevelési rendszer modellje a hittanárképzésben. *Deliberationes*. II. évfolyam. 2009. 2. szám, 99–108. 106–107.

gának terméke, amelynek keretében az *alany válik önmaga tárgyává*. A személy észleli önmagát. A *szociális identitást* úgy értelmezzük, mint kognitív öndefiníciót, amely a referenciacsoport ismérveit egyéni kognitív sémaként kezeli. Az idegrendszer kategorizációs hajlama lehetővé teszi, hogy a világot kezelhető számú elemre egyszerűsítsük. Ugyanez teszi lehetővé azt is, hogy *magunkat besoroljuk valahova*, választ adjunk arra a kérdésre, hogy kik is vagyunk mi valójában? Az önjellemzések nagy része csoportok segítségével történik: *önmagunkat valamely csoport tagjaként határozzuk meg*. Az identitás lényeges összetevője az elköteleződés valamely személy, hivatás, vallás, etnikum mellett. Ugyanakkor van az elköteleződésnek egy negatív vetülete is: *nemet mondani más elköteleződési lehetőségekre*. Az elköteleződés sok esetben egy egész életre szól, de mindenképpen hosszú távú kapaszkodás a valóság identitás-csomópontjaihoz.⁷

E. Erikson szerint a felnőtté válás *folyamat*, melynek során a gyermekkori tapasztalatok halmaza személyiséggé „érik”. Az identitás egy egész életen át tartó fejlődési folyamat függvénye, amelyet az adott környezet erősen meghatároz. Az identitás végül az „én” integráló tevékenységének eredménye is, amennyiben az egyensúly megteremtésére törekszik az egyén és a külvilág, valamint az ösztönök és a felettes-én között. Folytonosan tanuljuk a világ és magunk kapcsolatában azt a legméltóbb választ, amelyet így hívunk: *én*.

Az identitás-tudat nem jelenti azt, hogy kizárunk minden későbbi konfliktust az életünkben. Szükségünk van a folytonos megújulásra, gazdagodásra. Az egészséges személyiség hivatástudatát, döntésének helyességét gyakran meglephetik kísértések. A mai „perfekcionista” felfogásban a döntést megelőző szorongás éppen abból ered, hogy eleve kizárunk – pontosabban: szeretnénk kizárni – minden esetleges nehézséget, tévedést. Az agyonpátolygatott (egyetlen) gyermek elől a port is letörülő szülői „gondoskodás” miatt a gyermek jövőképe súlyosan torzul. Elvárja, hogy készen, nehézségek (személyes erőfeszítések) nélkül haladjon élete. Élvezd az életet: legtöbbször azt sugallja, hogy felállsz egy felfelé haladó mozgólépcsőre, amelyen anélkül emelkedsz, hogy bármi erőfeszítést kellene tenned, miközben egyre több szépség (gyönyör) tárul eléd. Nem csupán az a baj, hogy erőfeszítések nélkül képzeled el az életet, hanem az is, hogy nem érzi magát felelősnek mindazért az erőszakért (környezetszennyezés, kizsákmányolás, erőszak), amely körülötte történik.

Carlo Caretto írta 1980-ban:

A jók is mulasztást követnek el: az anyák eltávolodnak gyermekeiktől, s az apáknak is mindig az otthontól távol akad dolga. Ez a lejtő kezdete és az eredmény – ami bennünk van és ami elől nem tudunk menekülni – az az unalom, a társadalom és a munka iránti bizalmatlanság, a szív közönye, a fizikai örömmel mint az immáron lerombolt vagy bizonytalanná vált pótszerének habzsolása.⁸

⁷ TRINGER László: Bocsánat és kiengesztelődés c. cikke alapján <http://www.vigilia.hu/2007/10/tringer.htm>

⁸ Carlo Caretto: Io Francesco. Assisi – Padova 1980.

Sok fiatal azért nem tud dönteni, mert nincs otthonról hozott tapasztalata arról, hogy mit jelent valóban felnőttnek lenni. A család, az apa és anya egysége, integritása elengedhetetlen a döntésre éréshez.

IDENTITÁS-GYÖKEREK – AZ ELKÖTELEZŐDÉS ALAPJA: A CSALÁD

Az elhivatottság: az érett személyiségben mindig határozottabb elhivatottság van, mint a kevésbé éretteknél. Már serdülőkorban megjelennek a nagy ambíciók, eszményképek, egyéni filozófiák. Kiábrándultság esetén kedvezőbbek azoknak a kilátásai, akik nagy törekvéssel indultak, és ezeket később csökkentették le, mint akik egyáltalán nem vettek határozott irányt.

Túlzott leegyszerűsítés lenne, ha a lakosság siralmas testi-lelki állapotát közvetlenül a fennálló társadalmi viszonyokra vezetnénk vissza. Amennyiben például az alacsony születési arány közvetlenül a gazdaság teljesítőképességével lenne kapcsolatban (mint ahogy sokan gondolják), akkor a népszaporulat a leggazdagabb országokban lenne a legmagasabb, a szegényebb országokban pedig alacsonyabb. Márpedig inkább jellemző ennek az ellenkezője.⁹

Úgy születünk, hogy elidegeníthetetlen érzelmi szükségleteink vannak: a szeretet, biztonság, elfogadás, szabadság, figyelmesség érzelmeink megerősítése és a fizikai támasz iránt. Az egészséges személyiség azon áll, hogy teljesülnek-e ezek a feltételek. „Az én vagyok hordereje csak akkor elviselhető, vagy inkább kockáztatható, ha valaki karja átöleli a kisgyermeket...” – mondja Winnicot.¹⁰ Személyiségünk eredete a szeretetben található. A fent említett szükségletek érzése és emléke életünk folyamán a sejtjeinkbe ivódik, jóllehet nem mindig vagyunk ennek tudatában. Először a függőség túlélése kapcsán tapasztaljuk meg őket. Felnőttként is érezhetjük azonban, hogy igazi túlélésünk azon múlik, találunk-e valakit, aki alapvető igényeinknek megfelel.

Mindez a pszichológia nyelvén azt jelenti, hogy az érett személyiség kialakulásának feltétele a kora gyermekkori *bizalom* kialakulása és megszilárdulása. Miért fontos ez annyira? Nem csupán a szükséges életfeltételek biztosítását jelenti, hanem azt is, hogy a gyermek megtapasztalja – bár még nem tudatosan – ember-voltát, a más személyekhez való tartozását.

A bizalom, összetartozás, a másik feltételek nélküli elfogadása. A szülő és a gyermek harmonikus kapcsolata a bizalom ősforrása, amelyet a házastársak közötti viszony alapoz meg. Megfelelő szülő-gyermek kapcsolat hiányában a fejlődő személyiség számára az emberi közelség inkább bizonytalanságot jelent és félelmet vált ki. A bizalmi kapcsolat teszi lehetővé a másik feltétel nélküli elfogadását, azaz szeretetét. Ugyancsak ez a feltétele, hogy a másokban el tudjuk fogadni a másságot, a különbözőséget, adott esetben a betegséget, a korlátozottságot, a testi-lelki hibákat is. A bizalom sérülése kimond-

9 TRINGER László: A család szerepe a lelki egészség megőrzésében és helyreállításában.
<http://www.magyarpaxromana.hu/kiadvanyok/csalad/tringer.htm>

10 Donald W. Winnicot: Kisgyermek, család, külvilág. Animula 2000

hatatlan gyötirelem forrása, amely az illetőt elkíséri felnőtt koráig. Döntésében – ha sok tépelődés után rászánja magát – azt a sémát követi, amelyet maga is átélt.

Éppen ennek az elméletnek tudományos atyja, Erik *Erikson* ugyanezt az „örökséget” szenvedte életében. Élete rengeteg tragédiával terhelt: édesapja kiléte bizonytalan. Feltehetően Valdemar Salomonsen. Édesanyja még Erik születése előtt az Egyesült Államokba költözött, s három év múlva feleségül ment Theodor Homburger gyermekorvoshoz. A családi légkör nem volt felhőtlen: három mostohatestvére mellett Erik mindig háttérbe szorult. Serdülőkorában, az iskolában sokat csúfolták skandináv külseje és zsidó származása miatt. Mostoha apja ellenezte művészi érdeklődését, és nem vett tudomást ilyen irányú tehetségéről. Európába költözött. Bécsben előbb művészeti, majd pszichológiai tanulmányokat végzett. Megnősült, de családjával a náci uralom előretörése miatt az Egyesült Államokba költözött. Erikson – miközben nagy hangsúlyt fektetett az egészséges érzelmi és kognitív környezetre a gyermekek fejlődésében – a saját életében (talán a magában hordott traumák miatt), mindezt nem tudta érvényesíteni. Neil nevű fia Down-kórral született. Az orvosok egy-két évet jósoltak neki, így a szülők a többi gyermeküknek azt mondták, hogy Neil meghalt, miközben valójában egy intézetbe került, és ott élt huszonegy éves korában bekövetkezett haláláig. Az igazságra később fény derült, melyet a másik három gyermek nagyon nehezen dolgozott fel.¹¹

A bizalom hiánya nem csupán az ellenséges érzést táplálja, hanem – igen gyakran – a folytonos üldözöttség, fenyegetettség tudatát. A családban szerzett pozitív tapasztalatok nem konfliktusok nélküli embereket feltételeznek. Sokkal inkább olyanokat, akik vállalták egymást konfliktusaikkal együtt. Ezért van szükség mindkét szülőre, s lehetőleg testvérekre: ők juttatnak önmagunk és mások valós megtapasztalásához. Nem rajonganak értünk, hanem szeretnek. Nem szép szavakkal szédítik egymást, hanem ahogyan a költő mondja: *Az igazság nem a mondatokban rejlik, hanem a torzítatlan létezésben.*¹²

Mit jelent a család a személyiség fejlődése során? Azt a biztonságot jelenti, amelyben fenyegetettség nélkül lehet valaki gyermek, majd a döntés előtt álló fiatal azzá, aki igazán szeretne. Fenyegetés nélkül vállalhatja önmagát, döntését. A családon belüli érzelmi kapcsolatok olyan kötődések, szálak, amelyek időnként megfeszülnek. Ez a feszültség azonban a tartósság és nem a huzavona eszköze, ha megtanulnak elengedni anélkül, hogy kitaszítottnak éreznék magát a másik.

Csak az egyik szülővel (vagy egyikkel sem!) nevelődő gyermek számára éppen az az érzelmi egyensúly hiányzik, amelyben biztonsággal lehetne önmaga. Óhatatlanul a *hiányzó* szülőt kell pótolnia vagy a vele együtt élő szülő, vagy – bármilyen különösen is hangzik – a saját maga számára. A hiányzó szülőt a gyermeknek ki kell találni, mintegy életre kelteni önmagában. Ez az erőfeszítés olyan szerepbe kényszeríti, amely valójában nem az övé. Olyan elvárásra akar felelni, amelyet nem egy valós kapcsolat, hanem kép-

11 Erik Homburger *Erikson* (Frankfurt am Main, 1902. június 15. – Harwich, Massachusetts, USA, 1994. május 12.) fejlődépszichológus, pszichoanalitikus, Pulitzer-díjas író.

12 *Weöres Sándor*: A teljesség felé. Tercium Kiadó, Budapest 1995, 11.

zelete szülte. Mindez torzítani fogja motívumait, vagyis azokat az indítékokat, amelyek döntését befolyásolják.

DÖNTÉS – INDÍTÉKOK – HIÁNYOK

A gyermek, aki nélkülözni kényszerül szülei jelenlétét – nem csupán fizikai jelenlétről van szó – folyton hiányérzettel fog küzdeni. Nem az a legfőbb problémánk, hogy gyermekkorunkban nem teljesült minden kívánságunk, hogy nem elégitették ki valamennyi szükségletünket, hanem az, hogy felnőttként még mindig nem sirattuk el ezeket a „nélkülözéseket” – mondja E. Erikson. A sérült, megfosztott, *elárvult* gyermek még mindig bennünk van. Sírni akar vesztesége miatt, hogy így megszabaduljon a fájdalomtól és nyomasztó jelenbeli szükségseitől, amelyeket kapcsolataiban tapasztal. A szűkölködés valójában nem azt tudatja velünk, hogy mennyit kívánunk másoktól, hanem azt, hogy milyen fontos a visszavonhatatlanul sivár múltat elsíratni, s utána benső erőforrásokat feltárni.

Erikson a klasszikus pszichoanalízissel szemben azt állítja, hogy a környezet személyiségformáló hatása a serdülőkorral nem ér véget, vagyis az identitás formálása egy egész életre szóló feladat. A fiatalkor végén, a felnőttkor elején mutatkozik meg, hogy az egyén identitása mennyire teherbíró. Ezt főleg a kapcsolatok felelősségteljes megélésén lehet leolvasni. Ha az egyén korábbi életszakaszaiban az *identitás elvesztésének félelme* dominált, akkor valószínű, hogy most sem fog sikerülni konstruktív módon párkapcsolatot stb. fenntartania. Mi ez a félelem: az erőszakos (drilles) nevelés éppúgy félelemmel tölti el a gyermeket, mint a nemtörődöm, érdektelen szülői magatartás. Nem rendelkezik megbízható tapasztalattal sem önmagáról, sem arról a világról, amelybe belépni kényszerül: a felnőttek világáról. A felnőtt lét elengedhetetlen tartozéka a kölcsönösség, mely az intimitáson alapul. Az intimitás egy készség, mely lehetővé teszi a kollegiális és baráti viszonyt. Ezek nélkül az ember elmagányosodik, intellektuálisan is izolálódik. Ha egy serdülő, majd a fiatal-felnőtt személy erről a világról csupa negatív példával, vagy szinte semmivel nem rendelkezik, milyen döntéseket várhatunk el tőle?

Az identitást ebben a korban az jellemzi, hogy az egyén kiegyensúlyozott formában képes az intimitásra és önmaga elhatárolására: kapcsolataiban nem adja fel önmagát, de nem kell görcsösen ragaszkodnia identitásához sem. Bátran vállalhatja a kapcsolat-teremtés rizikóját, sikeresen „átvészeli” a kudarccokat, kríziseket is. Az „érett” identitás alapvető jellemzője ebben a korban, hogy tudatosítjuk: fontosak vagyunk mások számára. Markánsan jelentkezik ez a „szülővé vált” egyének életében, de nem csak a szülő-gyermek kapcsolatra vonatkozik. Nem véletlen, hogy ma a döntések a végtelenségig húzódnak, vagy éppen olyan indítékok állnak mögöttük, amelyek az esetek többségében igazolják szorongásaik jogosságát.

Életünk gyakran nem várt helyzetek elé állít, s ilyenkor nagy szerepet kapnak a tudatos és nem tudatos indítékok. Ezzel még önmagában nincs baj. A személyiség alapvető követelménye, hogy tisztában legyen – amennyire csak lehet – éppen a megfontolást

igénylő döntésekkor (pályaválasztás) azokkal a motívumokkal, amelyek befolyásolják ítéleteit, igényeit. Viselkedésszinten a nem tudatos motívumok jelenlétét bizonyos magatartásformák jelzik, amelyeket végiggondolva felmerülhet a gyanúnk: olyan fel- vagy be nem ismert indítékok késztetése alatt döntöttem, amelyeket tisztáznom kell. Nem azt jelenti, hogy mindent elrontottunk, hanem kiegészítésre szorulnak elgondolásaink. A nem tudatos, nem elégséges motívumaink akkor jelentenek veszedelmes csapdát, ha nem számolunk velük, nem akarunk tudomást venni jelenlétükről, amikor bizonyossá válnak. A magatartásbeli megjelenésük alapján értjük meg azok nehézségeinek kiváltóját, akik hivatás-válságba jutottak. Magyarán: az elégtelen, tudat alatti motívum állandósul bizonyos magatartási formákban. Ami rejtett, az *manifestálódik*, vagy egyszerű szóval *kikívánkozik*! Sorra veszünk néhány gyakrabban előforduló elégtelen (pályaválasztással kapcsolatos) döntési motívum-megnyilvánulást.

A felsorolás elején egy fontos megjegyzés: az, akit nem tudatos motívumok vezérelnek, a konfúzió és elégedetlenség tartós állapotában él, amelyet csak időnkénti eufória, megokolatlan, felfokozott jókedv szakít meg. Kiemeltem a tartósságot, hiszen mindenkivel előfordul, hogy nem annyira lelkesedik választott hivatásában, mint máskor. Kudar-cok, az új próbálkozások negatív fogadtatása miatti letörés még a legjobban, tudatosan másokért vállalt életpályát is kísérik. Valerio Albisetti a személyiségünk árnyoldalának (vagy éppen árnyékának) nevezi azokat a tényezőket, amelyekről nem akarunk tudni, vagy „sejtjük” jelenlétüket, hisz mindenüvé követnek, mint az árnyékunk. Mielőtt a részleteket sorolnánk: nem az a baj, hogy nem kristálytisza minden motívumunk. Sokkal inkább az a baj, hogy nem akarunk róla tudomást venni. Igyekszünk elásni, betemetni ezeket a folyton körülöttünk tátogó követeléseket: tagadással, másokra való kivetítéssel. A szálka meg a gerenda esete Jézus példázatában (vö. Lk6,41–42). A bennünk lévő rendezetlenség tagadása egyre nagyobb erőfeszítéseket kíván. Ilyen módon a döntés melletti hűség (a választott pályán maradás) az öngazolás küzdelmét és nem a hivatásért való fáradozást jelenti.¹³

Az első manifestálódás: a *leértékelt* felértékelődik. Ez akkor következik be, amikor a nem tudatos motívumok által vezérelt ember *találkozik azokkal az értékekkel, amelyekről le kell mondania* (lásd szexualitás, anyagi jólét, stb.), *nyugtalanná válik és összezavarodik*. Ha a lemondás motívuma az volt, hogy *azok a dolgok értéktelenek, valami kisebbség megnyilvánulásai*, ezért megvetem őket... Az ilyen hozzáállás tudat alatt folyton bizonygatásra szorul, ugyanakkor egyre kívánatosabbá válik, hiszen folyton velük foglalkozom.

A nem tudatos motívumokkal vállalt hivatás a felszín, a látszatot és nem annak teljes valóságát ismeri, fogadja el. Éppen ezért, amikor a választott pálya új felelőségek és erkölcsi kötelességek vállalását követeli, az illető ezt *kényszeredetten* teszi és nem képes szilárdan állást foglalni velük kapcsolatban.

Az előző csapda szövödménye a folytonos megvertség, kihasználtság érzése, ami mi-

13 Albisetti, Valerio: *Imaparae a vivere*. Paoline, Milano, 2006. 102–106.

att állandósul a *negatívizmus és agresszió*. Semmi és senki sem jó neki, mindent és *mindenkit kritizál, elmarasztal, támad*. Ez a negatívizmus abból az ambivalenciából fakad, amely a nem tudatos vágy és a tényleges élet között áll fenn. A tudatosan vállalt én, a felelősségre nevelés egészen kis gyermek kortól a későbbi csalódások megelőzésének egyik alappillére. A lelkiismeretre nevelést ma összetévesztik a bűntudatra neveléssel, ezért kézzel-lábbal tiltakoznak ellene.

A rászédettség tudatában élő ember alapállása *az önmagára való irányultság*: mások problémái felé érzéketlen. Aki *rászédte*, becsapta az nem más, mint önmaga! Védtelensége tudatában bizonytalanságban él, aggasztja a jövő. Pszichés struktúrájában merev: semmi újat nem képes befogadni, nehezen alkalmazkodik az új helyzetekhez. Olyan formulákhoz menekül, amelyekben a gyermekkori védettségét újra átélheti.¹⁴

A döntés, a pályaválasztás személyes életünk vállalását jelenti. Kétségtelen, hogy legtöbb döntésben rengeteg az ismeretlen, az előre ki nem számítható. A döntés a hit gyakorlati kifejezése. *A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.* (Zsid 11:1)

MILYEN MOTIVÁCIÓ?

Egy életre szóló elhatározáshoz, döntéshez erős indítékok kellenek, hogy azok kitartsanak. Bármilyen erős is a motiváció, egy idő után elhalványulhat, „elfelejtődhet”, ha olyan helyzetek sorozata kíséri az illetőt, amelyek éppen egy ellenkező értéket tárnak eléje. A motiváció – mozgató erő – folytonos megújulásra, töltekezésre szorul. Mivel a szoroson vett egyházi hivatásról beszélünk, ennek keretében gondolkodunk a megújulásról is. Amikor valaki elhatározza, hogy életét egészen Isten szeretetére adott válaszként akarja élni, akkor egy sajátos párbeszéd, intimitás alakul ki közte és Isten között. Ennek a kapcsolatnak egyetlen „közvetítője” Jézus Krisztus. Benne *testi formában az istenség egész teljessége lakozik* (Kol 2,9). A megtestesüléstől a kereszthalálon át a feltámadásig egyetlen szándék érvényesül: Isten teljes életében akarja részesíteni az embert. A döntésünk alapmotívuma nem más, mint az a közöttünk jelenlévő, élő Személy, akiben, aki által megvalósult ez a határtalan szeretet: Jézus Krisztus, a Megtestesült, Szenvedett és Feltámadott. Az Örökkön élő és éltető. A döntés pedig: vállalni a Vele való teljes azonosulást. Ez minden korban, minden embertől egy sajátos utat vár el. Ahogy a teológia mondja: az Ő húsvéti élete éltet, amikor szenvedése és kereszthalála tanúiként járjuk utunkat. Reményben élünk, a remény tanúiként értjük meg, konkrét szeretetmegnyilvánulásunk milyen módon nyilvánulhat meg Iránta.

Legyetek mindig készen rá, hogy mindenkinek megfeleljetek, aki csak kérdezi, mi az alapja reményeteknek – írja Péter apostol (1Pét 3,15). Jézus feltámadása világunk számára teljesen új élet- és léldimenziót teremtett: a testben és lélekben feltámadt Úr, aki a mi emberi világunkhoz tartozik, az egész világ, a kozmosz legbensőbb életcentrumává vált: Én meg, ha majd fölemelnek a földről, mindenkit magamhoz vonzok (Jn 12,32). Min-

14 Vö. Szentmártoni Mihály: *Fiatalok világa*. Róma, 1985.

dent át akar alakítani, bele a ragyogó húsvéti megdicsőülésbe.¹⁵ A keresztény hivatástudat és döntés alapja egyedül a feltámadás. A motívum: Jézus Krisztus, a feltámadott. Hogyan történik mindez? Ismét Péter apostolt idézem: *Krisztust test szerint megölték ugyan, de a Lélek szerint életre kelt* (1Pét 3,19)

Isten Igéje, vagyis maga a Szentlélek vezethet hiteles hivatásképhez, mint ahogyan emberségünk teljes kibontakozása is Benne, általa történhet: *Ha bennetek van annak Lelke, aki feltámasztotta Jézust halottaiból, ő, aki Krisztus Jézust halottaiból feltámasztotta, életre kelti a ti halandó testeteket is, bennetek lakó Lelke által* (2Kor 4,14).

A döntés: folyamat! Pontosabban a döntés a folytonos elköteleződésben válik valósággá. Másképpen fogalmazva: a döntéshez elválaszthatatlanul kapcsolódik a következő élet. Egy választott hivatás, pálya nem „valósul” magától, vagyis nélkülem nem lesz belőle semmi. Belépni egy papnevelő intézetbe, szerzetbe, vagy akár házasságba csak a kezdet kezdete. Annak „van hivatása”, aki a döntéseit, vagyis élete minden dolgát aszerint rendezi. Az elköteleződés-döntés kérdéséről mondja Pál Ferenc:

Viszonylag kevesebbet beszéltünk a döntés és az elköteleződés összefüggéséről. (...) Nagy különbség van aközött, hogy döntök, és elköteleződök. Azért van nagy különbség, mert, s most a papi életemre gondolok, nem rejtettem ezt véka alá sohasem, hogy a papi életemben háromszor kerültem olyan helyzetbe, amikor rájöttem, hogy én valamikor hoztam döntést, de most hiányzik a megfelelő elköteleződés. Tehát ahhoz, hogy továbbra is pap tudjak lenni, ahhoz amellet a döntésem mellett most meg kell tudnom tanulni, vagy el kell kezdenem gyakorolni az elköteleződést, mert döntés volt, de bizonyos értelemben az elköteleződés nem elégséges. Ezt háromszor is nagyon világosan megéltem. Ezt kifejezhetjük úgy is, hogy újradöntésre van szükség. Persze az újradöntés épül már az első döntésre, tehát az újradöntés nem a semmiben lebeg, vagy nem ott, akkor hozom meg A DÖNTÉS-t, hanem – talán jó ez a kifejezés – újradöntök valami és valaki mellett, aki mellett már döntöttem valamikor. De hát ez reális is, hát változunk. Az rendben van, hogy van egy folytonosság bennünk, de változunk mi magunk is, változnak a körülmények, a helyzetek, az értékrend bennünk alakul és változik, az érzelmi állapotunk – minden, minden, minden változik. Hogyne volna lehetséges az, hogy olyan sok változás történik bennünk és körülöttünk, és sok mindenben, hogy az szükségessé teszi, hogy a megváltozott nagyon sok körülmény között – belső-, külső körülmény és adottság között – egy újradöntést hozzak, mert az a régi túlságosan is a régi önmagamhoz és a régi összefüggéshez volt megfelelő, onnan fakadt, onnan jött. Attól az még egy jó döntés lehet. Ezt nagyon szeretném hangsúlyozni, sokszor amikor rájövünk, hogy „Te jó ég, én assz'em nem vagyok elkötelezett!” inkább azt mondanám (...) mert elkötelezett vagyok, lehet hogy játék a szavakkal, elkötelezett vagyok, csak nem vagyok elköteleződve. Elkötelezett vagyok, az „elköteleződve”, az hiányzik itt és most. Hogy akkor azt gondoljuk – nagyon gyakran, pont mert túl sok minden más ahhoz képest, amikor a döntést hoztuk, mert ott összeállt valami – hogy „Ajaj, elrontottunk vala-

¹⁵ Bours, Johannes – Kamphaus, Franz: Szenvedéllyel szeretni Istent. Kézirat, Budapest, 1983, 26.

mit, ott akkor rosszul csináltuk.” De ez nem ezt jelenti, hanem hogy lehetőségünk van szabadon egy újradöntést hozni. Egy újradöntést, illetve egy valamikor való döntésünk mellett elköteleződni.¹⁶

A döntés kiindulópontja egy közös útnak: személyes vallomássá formálódik abban a párbeszédben, amelyet mindennapjainkban folytatunk. A döntés meglehetősen általánosságban mozog, amíg a mindennapok választásaiban nem konkretizálódik, finomul. Ez kétségtelen sok feszültséggel, kereséssel jár. Ezért említettem az elején: a keresztény az egész életét hivatásként fogja fel, amelyben válaszol Istennek. Így életünk – bármi is az, nem foglalatosság, hanem személyes válasz. Boldog Teréz anyja megfogalmazásával élve: „Tudatában kell lennünk Krisztussal való egységünknek, amint ő tudatában volt Atyjával való egységének. Tevékenységünk csakis abban a mértékben igazán apostoli, amennyire megengedjük, hogy ő dolgozzék bennünk és általunk, az ő hatalmával, az ő vágyával, az ő szeretetével”. A hívásra csak akkor vagyunk képesek hiteles választ adni, ha folyton figyelünk arra a belső hangra, amelyet az imádság csendjében fogunk fel: Nem az a lényeg, amit mondunk (az imában), hanem az, amit Isten mond nekünk és általunk”.¹⁷

FELNŐNI – EGY ÉLETEN ÁT: DÖNTÉSRE NEVELÉS

A hívás igen gyakran fájdalmas tapasztalatokban hangzik el. Újabb és újabb megszólítások kísérhetik. A döntés nem séta a bizonyosság virágokkal szegélyezett útján. Két példát szeretnék megemlíteni. Az első sokak számára ismerős név: Paul Lambert katolikus pap. Egy franciaországi bányavidéken született. Apja hívó, gyakorló katolikus. Belekeveredik egy munkástüntetésbe, megsebesül. Letartóztatják, bár ártatlan. Teljesen kiábrándul, szélsőbalos csoportba lép: mindent megtagad keserűségében, s amikor újra elhurcolják a rendőrök, felakasztja magát. A fiatal Paul, aki apját példaképnek tekintette, tehetetlenül vergődött apja átalakulása láttán. Az apa öngyilkossága után előbb teljesen magába zárkózott, majd sok vergődés után kimondta anyjának: Mama, misszionárius leszek! Így indokolta döntését:

„Két erő mozgatott igazából. Egyrészt apám halála után el akartam kerülni otthonról. Másrészt – és ez a fontosabbik – más eszközökkel akartam megvalósítani terveimet, mint apám. Elvettem az erőszakot. Azt akartam, hogy azokkal és ott legyek, akiknek semmijük sincs.” Belépett a Saint Vincente testvérületbe, s a közösség nem sokkal pap-pá szentelése után Indiába küldte misszióba. Az indiai hatóságok az ő indulása előtt tagadta meg a misszionáriusok letelepedését. Még valaminek tisztázódnia kellett... A vízumra öt esztendeig várakozva világossá lett számára hivatása. Dom Helder Camara a szegények braziliai püspökének szavaival: „Segítségnyújtásunk nyomán az emberek még inkább rászorulnak támogatásunkra, hacsak nem egészítjük ki olyan tettekkel, amelyek a szegénység gyökereit hivatottak kitépni”. Egyszerű szakmunkásként kért és

¹⁶ Pál Ferenc: Választás, döntés, elköteleződés <http://www.palferi.hu/2011.01.18>.

¹⁷ Muggeridge, Malcolm: Valami nagyon szépet Istenért. Prugg Verlag, Eisenstadt, 1974, 35–36.

kapott beutazási engedélyt. Kalkuttában, talán a világ legsötétebb nyomornegyedében találkozott Boldog Teréz anya tevékenységével. Tudta, hogy ez az ő helye! A teljes szegénységet vállalta.¹⁸

Ha egy utat választunk, akkor a többi elveszítjük: minden hivatásbeli döntés egyben *vesztesség!* Ez természetes félelemmel tölti el az embert, amit azonban a felnőtt, érett embernek nagyon sokszor meg kell lépnie. „Mihelyt magunkénak mondunk egy konkrét dolgot, minden más kicsúszik a kezünk közül. Ha elszakadunk a dolgoktól, minden a miénk lesz, anélkül, hogy valami is a tulajdonunk lenne” – írja az előbb említett Paul Lambert.¹⁹

A döntés azt jelenti, hogy vállalom azt az *utat*, amelyben kibontakozhat teljes valóságában – fájdalomában és szépségében – életem. A fájdalomnak, a nehézségeknek nem valami névtelen próbatétel a szerepe, hanem a vizsontszeretet, a kölcsönös bizalom Atától, aki mellett döntöttem. Egy – talán – kevésbé ismert személy példáját említem: Baba Simon, vagyis Fr. Simon *Mpeke*-t.²⁰ 24 évig dolgozott fáradhatatlanul mint lekipásztor Kamerun déli, emberileg szólva „nyugodt” részén. Közben egyre kérte püspöke engedélyét, hogy misszióba mehessen a zord és teljesen vad északi országárszbe, mert meg volt győződve, hogy azok a „vadaknak” tartott emberek Isten szeretett gyermekei, akikhez el kell vinni Krisztus örömét, békéjét. 53 éves (!), amikor végre engedélyt kap erre a lépésre, amelyet ismerősei így kommentálnak: „megőrült, öngyilkos”. Ezt írja: *Mindent, ami körülvesz, Istent leheli. Az egész univerzum az élet forrása. Ahhoz, hogy megtaláljuk helyünket, be kell lépni Isten jelenlétébe. Ő olyan, mint a szomszédunk: ismeri és látja minden tettünket.*²¹

Ez a pap egészen eltelve Lélekkel semmi mást nem tett, mint Jézus Krisztust látta a rábizottakban. Szinte alig kimondható, amit ír: *Jézus Krisztus nekem a nem megtestesült Isten. Ő nem zsidó. Ő nem kirdi. Ő ember. Csak ezt értik ezek a népek. Értsük ezt helyesen: Isten nem távol van. Ezért tudta megértetni a kirdik között: Isten nem egy távoli Pátriárka, hanem az én Apám (Jigla Gwala). Ő egy Apa, akinek sok gyermeke van. Mindenki az ő gyermeke, s azok is mind sajátjuknak hívják őt. Ez valami igazán fantasztikus!*²²

A döntés, a hivatás természetes következménye az úton járás: töltekezés, az alkalmas-

18 Dominique Lapierre: Az Öröm városa. Budapest, 1988, 33–34.

19 Uo. 69.

20 Fr. Simon Mpeke: 1906 körül született Dél-Kamerunban, Batombé (Edéa) nevű helységben, ahol pogány szülei (Yomba és Iniyem Epouhe) földművesek. 1918. augusztus 14-én keresztelkedett meg. 1938. december 8-án szentelik pappá. 1975. augusztus 13-kán szőlította haza a Mennyei Atya. Keresztelése napján, *augusztus 14-kén* temették. Életrajza, szellemi-lelki öröksége: Cador, Grégoire L’heritage de Simon. Lethielleux – Desclée de Brouwer. 2009.

21 Mpeke, Simon: *Le Curé d’Ars vu du Cameroun*. Lumier du Monde Février 1959. [www.babasimon.com/Le Curé d’Ars.htm](http://www.babasimon.com/Le_Cur%C3%A9_d%27Ars.htm) 2011.03.02.

22 Mpeke, Simon: *La religion des Bakoko au Cameroun*. Grand séminariste à Yaoundé. Préface du P. Keller, des Pères du S’ Esprit missionnaire au Cameroun. *MUSEUM LESSIANUM*, Louvain – Belgique. <http://www.babasimon.com/La%20religion%20des%20Bakoko.htm> 2011. 03. 10.

sá levés kínja (tanulás, küzdelem a megértésért). És még valami: azonosulás a küldetés-sel. Ennek vállalásához szükséges az, hogy személyiségünk teljes birtokában legyünk. Mindez egyikünkben sincs „készen”, hanem azzá leszünk. A Lélek által, Jézus Krisztusban. Csak a Lélek teszi „láthatóvá”, ami különben láthatatlan, kilátástalan. Ezért mondja az apostol: *Senki nem mondhatja Jézus az Úr, csak a Szentlélek által* (1Kor12,3). Amikor a mai hivatás-válságról, döntésképtelenségről beszélünk, nem állhatunk meg a sajnálkozásnál. Nem elegendő a legmodernebb *road show...*, hivatáscsalogató. A Forráshoz kell menni: *Ha bennetek van annak Lelke, aki feltámasztotta Jézust halottaiból, ő, aki Krisztus Jézust halottaiból feltámasztotta, életre kelti a ti halandó testeteket is, bennetek lakó Lelke által* (2Kor 4,14).

Néhány évtizeddel ezelőtt mesélték Ch. Foucauld kis nővérei: Mi is kezdtünk körüljárni „hivatásébresztésre”: filmeket vetítettünk, programokat szerveztünk... Azután – hála Istennek – hamar elfogyott a pénzük, elszakadtak a filmek, s nem maradt másunk, mi magunk. Világossá vált: ha hivatásunkat, közösségünket örömmel éljük, az vonzó lesz. Isten, aki Krisztusban közöttünk megjelenik, Ő teszi vonzóvá egy fiatal számára az életet. Isten mondja meg neki, hogy szereti, és Neki válaszoljon. Gyakran mesélik, ha meglátunk egy fiatal betérni templomainkba imádkozni, pár perc múlva máris ott terem mellette egy pap vagy apáca: Gyere papnak, szerzetesnek... Az illető megijed: félnek az emberek, ha be akarjuk őket szervezni valamibe. Ők *Valakihez* akarnak tartozni. Engedjük, hogy találkozzanak *Vele*. Ő legyen életük válasza.

A döntésre nevelés nem jelentheti egy adott életforma erőltetését. Amint eddig már világossá vált: a döntés tartóssága függ a motívum mélységétől, a személyes érintettségétől. A legnagyobb segítség az örömmel megélt hivatás példája. Példálózás helyett a példaadásnak van ereje. Nem a nehézségek átfestése, letagadása, hanem mindezek hiteles megélése vezeti az útkeresőt arra a kalandra, amelynek nehézségei döntéseinkben személyes szeretet vallomássá alakulnak. Belső követelmény alakul ki, azonosulás vágy, amely már nem a példaképnek, hanem Annak szól, akiért vállaljuk törekvésünk tudatában, tapasztalatában is az adott hivatást.

Hivatás, döntés, elköteleződés. Belső érési folyamat, amelyet a megélt pillanat hűsége, a felismerés következetes vállalása érlel, növel. Teréz anya „második meghívása” vonaton történt: „1946-ban Darjeelingbe mentem lelkigyakorlatra. Abban a vonatban halottam meg a hívást, hogy adjak oda mindent és kövessem a nyomornegyedekbe, hogy a szegények legszegényebbei között szolgáljam”. Hívás: csak *az illetőnek címzett belső hang*, mégis nagyon konkrét, mint Kalkutta szegényei.²³

*Ft. Dr. Sávai János
egyetemi tanár, GFHF*

23 Muggidge, M,(1974), 45.